

strækkelig Frihed. Dette har jeg gerne villet nævne, fordi jeg ikke vil have, at det skal komme til at se ud, som om jeg havde den Mening, at Kredsene ikke skulde være nogenlunde lige store. Min Mening er tværtimod — og den har jeg altid haft og vil vedblive at have —, at de skulde være nogenlunde lige store.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 5te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Borgbjerg: Det glæder mig, at den højtærede Konseilspræsident fastslog, at Traditionen foreskrev, at der skulde være omtrent lige store Kredse, og at det for saa vidt ogsaa var en grundlovsmæssig Opfattelse. Jeg ved da ikke, hvortil den ærede Ministers Grundlovsfortolkning skulde føre. Den Fortolkning, som Hage i de Ord, der gik forud for det, som Konseilspræsidenten citerede, stemplede som den muntreste, han havde hørt, var den, som den Gang blev fremsat af Bojsen, og som nu blev fremsat af Konseilspræsidenten. Jeg ved ikke, hvorfor den skulde frem, men det glæder mig, at Konseilspræsidenten har manet den ned i Jorden igen ved at fastslaa, at selvfølgelig vilde Grundlovens Aand og Traditionen, at Kredsene skulde være omtrent lige store. Men hvorfor kunne vi ikke slaa dette udtrykkelig fast? Nu har det jo vist sig, at der kan komme saadanne uheldige Grundlovsfortolkninger frem, fra Bojsen i 1894 og fra Konseilspræsidenten nu, skønt han ikke fastholder det stærkt. Hvorfor skal man saa ikke forhindre Muligheden af den Slags muntre Grundlovsfortolkninger for Fremtiden ved udtrykkelig at fastslaa dette, som efter min, Hages og mange andres Mening ligger i Grundlovens nuværende Ordlyd, men som vil gaa bort, hvis Konseilspræsidentens Forslag føres igennem?

Konseilspræsidenten (J. C. Christensen): Jeg skal tillade mig kort at bemærke, at ganske den samme Opfattelse om, hvad der ligger i Traditionen, som jeg nu hævdede, udtalte jeg i min første Tale.

Fogtmann: Det Spørgsmaal, der ligger længst borte fra de naturlige Rammer for denne Forhandling, er det, som er rejst af det ærede Medlem for Frederiksberg (Ellinger) om Indførelse af Forholdstalsvalg i større Kredse. Det glæder mig, at det synes kun at være med en vis teoretisk Interesse, det ærede Medlem har

fremsat sine Betragtninger, thi jeg vilde anse det for meget farligt for Sagens videre Forløb, hvis det skulde vise sig, at der fra nogen Side rejses Fordring om at faa dette Spørgsmaal bragt til praktisk Løsning ved denne Lejlighed. Det ligger ganske vist indenfor de Rammer, som ere givne efter Partiernes Tilsagn til Konseilspræsidenten, idet Spørgsmaalet hører hjemme under Grundlovens § 32. Konseilspræsidenten udtalte ganske vist, at dette Spørgsmaal hørte ikke hjemme ved denne Lejlighed, det skulde vi først til ved Valgkredsordningen. Men deri har Konseilspræsidenten ikke Ret, thi sidste Punktum af § 32 siger, at enhver Valgkreds vælger en blandt dem, som have stillet sig til Valg. Dette kan ikke staa i en Grundlov, som forudsætter, at en Valglov kan bestemme Forholdstalsvalg i større Kredse. Vil man altsaa aabne sig Adgang til ved Behandlingen af Valgkredsloven at forhandle om en saadan Ordning, maa man skaffe sig Betingelserne derfor ved at ændre sidste Punktum i § 32. Paa den Maade kan man ikke afvise den Tanke.

Jeg har ventet, at denne Tanke maatte komme frem. Det har det ærede Medlem givet Anledning til ved Forhandlingerne i sidste Samling om samme Sag. Vi vide ogsaa, at det er et af de demokratiske Ønsker, at man kan komme over til Forholdstalsvalg til Folketinget. At det kun er rejst af et enkelt Medlem, og, som det synes mig, i ret beskedne Udtryk og som en Henstilling, glæder mig, thi jeg vil haabe, at det blot er for at lette sit Hjerte og maaske trøste nogle Meningsfæller ude omkring i Landet, at det ærede Medlem har taget til Orde for Sagen. At optage en virkelig Forhandling om denne Sag vilde blive ørkesløst, tidsspildende og skadeligt i enhver Henseende, idet det er umuligt nu at gennemføre denne Tanke i Folketinget. Ganske vist har det ærede Medlems Udtryk om det skønne Spejlbillede, der vilde komme frem, noget paa sig, det kan ikke bestrides, men vi lave ikke Folkerepræsentation for Stadsens Skyld, derimod for det praktiske Udbyttes Skyld, og i saa Henseende er der den Skavank ved det ærede Medlems Forkærlighed for Forholdstalsvalgmaaden, at her er netop det Sted, hvor den allermindst hører til. Vi have mange andre Steder, hvor den har sin store Berettigelse, hvor den ogsaa vinder flere og flere Tilhængere og sikkert vil vinde Indflydelse, men det er, hvor man staar over for enkelte Institutioner. I Rigsdagen staa vi overfor en dobbelt In-